

CENY, PŁACE I PIENIĄDZE W KOŚCIELE APOSTOLSKIM

Problematyka cen i płac, która do niedawna jedynie sporadycznie przyciągała uwagę badaczy, ostatnio coraz częściej staje się tematem wiodącym opracowań monograficznych. Równocześnie traci na aktualności, niemal powszechne dawniej, przekonanie o niewielkiej przydatności dla historii starożytnej badań nad strukturą cen¹. Przyczyniły się do tego w pierwszym rzędzie podejmowane od połowy lat siedemdziesiątych próby zastosowania w praktyce pogłębionej analizy tradycyjnych źródeł pisanych, prowadzonej nie tylko w oparciu o materiał cenowy, ale także włączającej w zakres zainteresowań wszelkie wzmianki o pieniądzu w literaturze antycznej².

Z uwagi jednak na wyraźne zróżnicowanie chronologiczne i terytorialne danych, przy jednoczesnym mało zaawansowanym stanie badań, brak w dalszym ciągu - mimo ponawianych zapowiedzi - całościowego opracowania problemu tak w skali cesarstwa rzymskiego, jak i w odniesieniu do jego poszczególnych prowincji. W świetle tego na uznanie zasługują opublikowane przez D. Sperbera dwie obszernie monografie na temat Palestyny rzymskiej³, w których przeprowadził wyjątkowo drobiazgową analizę źródeł hebrajskich, nie wykorzystując jednak w pełni tekstów Nowego Testamentu. Skupił przy tym zasadniczo uwagę na okresie późniejszym, zajmując się

-
- 1 Por. m.in. U. Kahrstedt, *Kulturgeschichte der römischen Kaiserzeit*, Bern 1958, 212; M. I. Finley, *L'économie antique*, Paris 1973, 39.
 - 2 Por. S. Mrozek, *Badania nad zagadnieniem cen w państwie rzymskim*, w: *Pieniądz starożytny. Stan i perspektywy badań*, Warszawa 1984, 98 nn.; T. Pekary, *Die Wirtschaft der griechisch-römischen Antike*, Wiesbaden 1979; K. Hasler, *Studien zu Wesen und Wert des Geldes in der römischen Kaiserzeit*, Bochum 1980; H. Grassl, *Sozialökonomische Vorstellungen in der kaiserzeitlichen griechischen Literatur*, Wiesbaden 1982; F. de Martino, *Wirtschaftsgeschichte des alten Roms*, München 1985.
 - 3 D. Sperber, *Roman Palestine 200-400. Money and prices*, Ramat-Gan 1974; tenże, *Roman Palestine 200-400. The land*, Ramat-Gan 1978.